

अथ एकादशोऽध्यायः । विश्वरूपदर्शनयोगः

अर्जुन उवाच ।

मदनुग्रहाय परमं	गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् ।
यत्त्वयोक्तं वचस्तेन	मोहोऽयं विगतो मम ॥ ११-१ ॥
भवाप्ययौ हि भूतानां	श्रुतौ विस्तरशो मया ।
त्वत्तः कमलपत्राक्ष	माहात्म्यमपि चाव्ययम् ॥ ११-२ ॥
एवमेतद्यथात्थ त्वम्	आत्मानं परमेश्वर ।
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपम्	ऐश्वरं पुरुषोत्तम ॥ ११-३ ॥
मन्यसे यदि तच्छक्यं	मया द्रष्टुमिति प्रभो ।
योगेश्वर ततो मे त्वं	दर्शयात्मानमव्ययम् ॥ ११-४ ॥
श्रीभगवानुवाच ।	
पश्य मे पार्थ रूपाणि	शतशोऽथ सहस्रशः ।
नानाविधानि दिव्यानि	नानावर्णाकृतीनि च ॥ ११-५ ॥
पश्यादित्यान्वसूनूद्रान्	अश्विनौ मरुतस्तथा ।
बहून्यदृष्टपूर्वाणि	पश्याश्चर्याणि भारत ॥ ११-६ ॥
इहैकस्थं जगत्कृत्स्नं	पश्याद्य सचराचरम् ।
मम देहे गुडाकेश	यच्चान्यद् द्रष्टुमिच्छसि ॥ ११-७ ॥

न तु मां शक्यसे द्रष्टुम्	अनेनैव स्वचक्षुषा ।
दिव्यं ददामि ते चक्षुः	पश्य मे योगमैश्वरम् ॥ ११-८ ॥
सञ्जय उवाच ।	
एवमुक्त्वा ततो राजन्	महायोगेश्वरो हरिः ।
दर्शयामास पार्थाय	परमं रूपमैश्वरम् ॥ ११-९ ॥
अनेकवक्त्रनयनम्	अनेकाद्भुतदर्शनम् ।
अनेकदिव्याभरणं	दिव्यानेकोद्यतायुधम् ॥ ११-१० ॥
दिव्यमाल्याम्बरधरं	दिव्यगन्धानुलेपनम् ।
सर्वाश्चर्यमयं देवम्	अनन्तं विश्वतोमुखम् ॥ ११-११ ॥
दिवि सूर्यसहस्रस्य	भवेद्युगपदुत्थिता ।
यदि भाः सदृशी सा स्याद्	भासस्तस्य महात्मनः ॥ ११-१२ ॥
तत्रैकस्थं जगत्कृत्स्नं	प्रविभक्तमनेकधा ।
अपश्यद्देवदेवस्य	शरीरे पाण्डवस्तदा ॥ ११-१३ ॥
ततः स विस्मयाविष्टः	हृष्टरोमा धनञ्जयः ।
प्रणम्य शिरसा देवं	कृताञ्जलिरभाषत ॥ ११-१४ ॥
अर्जुन उवाच ।	
पश्यामि देवांस्तव देव देहे	

सर्वास्तथा भूतविशेषसङ्घान् ।

ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थं

ऋषींश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान् ॥ ११-१५ ॥

अनेकबाहूदरवक्रनेत्रं

पश्यामि त्वां सर्वतोऽनन्तरूपम् ।

नान्तं न मध्यं न पुनस्तवादिं

पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप ॥ ११-१६ ॥

किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च

तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तम् ।

पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्तात्

दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयम् ॥ ११-१७ ॥

त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं

त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।

त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता

सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे ॥ ११-१८ ॥

अनादिमध्यान्तमनन्तवीर्यं

अनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रम् ।

पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्रं

स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम् ॥ ११-१९ ॥

द्यावापृथिव्योरिदमन्तरं हि

व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वाः ।

दृष्ट्वाद्भुतं रूपमुग्रं तवेदं

लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन् ॥ ११-२० ॥

अमी हि त्वां सुरसङ्घा विशन्ति

केचिद्भ्रीताः प्राञ्जलयो गृणन्ति ।

स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसङ्घाः

स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः ॥ ११-२१ ॥

रुद्रादित्या वसवो ये च साध्याः

विश्वेऽश्विनौ मरुतश्चोष्मपाश्च ।

गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घाः

वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे ॥ ११-२२ ॥

रूपं महत्ते बहुवक्रनेत्रं

महाबाहो बहुबाहूरुपादम् ।

बहूदरं बहुदंष्ट्राकरालं

दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम् ॥ ११-२३ ॥

नभःस्पृशं दीप्तमनेकवर्णं

व्यात्ताननं दीप्तविशालनेत्रम् ।

दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा

धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो ॥ ११-२४ ॥

दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि

दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।

दिशो न जाने न लभे च शर्म

प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥ ११-२५ ॥

अमी च त्वां धृतराष्ट्रस्य पुत्राः

सर्वे सहैवावनिपालसङ्घैः ।

भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथासौ

सहास्मदीयैरपि योधमुख्यैः ॥ ११-२६ ॥

वक्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति

दंष्ट्राकरालानि भयानकानि ।

केचिद्विलग्ना दशनान्तरेषु

सन्दृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः ॥ ११-२७ ॥

यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः

समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति ।

तथा तवामी नरलोकवीराः

विशन्ति वक्राण्यभिविज्वलन्ति ॥ ११-२८ ॥

यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतङ्गाः

विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः ।

तथैव नाशाय विशन्ति लोकाः

तवापि वक्राणि समृद्धवेगाः ॥ ११-२९ ॥

लेलिह्यसे ग्रसमानः समन्तात्

लोकान्समग्रान्वदनैर्ज्वलद्भिः ।

तेजोभिरापूर्य जगत्समग्रं

भासस्तवोग्राः प्रतपन्ति विष्णो ॥ ११-३० ॥

आख्याहि मे को भवानुग्ररूपः

नमोऽस्तु ते देववर प्रसीद ।

विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाद्यं

न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥ ११-३१ ॥

श्रीभगवानुवाच ।

कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धः

लोकान्समाहर्तुमिह प्रवृत्तः ।

ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे

येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ॥ ११-३२ ॥

तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व

जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्व राज्यं समृद्धम् ।

मयैवैते निहताः पूर्वमेव

निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् ॥ ११-३३ ॥

द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च

कर्णं तथान्यानपि योधवीरान् ।

मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठाः

युध्यस्व जेतासि रणे सपत्नान् ॥ ११-३४ ॥

सञ्जय उवाच ।

एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य

कृताञ्जलिर्वेपमानः किरीटी ।

नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं

सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य ॥ ११-३५ ॥

अर्जुन उवाच ।

स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या

जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ।

रक्षांसि भीतानि दिशो द्रवन्ति

सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्घाः ॥ ११-३६ ॥

कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन्

गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे ।

अनन्त देवेश जगन्निवास

त्वमक्षरं सदसत्तत्परं यत् ॥ ११-३७ ॥

त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणः

त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।

वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम

त्वया ततं विश्वमनन्तरूप ॥ ११-३८ ॥

वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशाङ्कः

प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च ।

नमो नमस्तेऽस्तु सहस्रकृत्वः

पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते ॥ ११-३९ ॥

नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते

नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्व ।

अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं

सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः ॥ ११-४० ॥

सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं

हे कृष्ण हे यादव हे सखेति ।

अजानता महिमानं तवेदं

मया प्रमादात्प्रणयेन वापि ॥ ११-४१ ॥

यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि

विहारशय्यासनभोजनेषु ।

एकोऽथवाप्यच्युत तत्समक्षं

तत्क्षामये त्वामहमप्रमेयम् ॥ ११-४२ ॥

पितासि लोकस्य चराचरस्य

त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान् ।

न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यः

लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव ॥ ११-४३ ॥

तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कायं

प्रसादये त्वामहमीशमीड्यम् ।

पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः

प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुम् ॥ ११-४४ ॥

अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा

भयेन च प्रव्यथितं मनो मे ।

तदेव मे दर्शय देव रूपं

प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥ ११-४५ ॥

किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तं

इच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव ।

तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन

सहस्रबाहो भव विश्वमूर्ते ॥ ११-४६ ॥

श्रीभगवानुवाच ।

मया प्रसन्नेन तवाजुनेदं

रूपं परं दर्शितमात्मयोगात् ।

तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं

यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥ ११-४७ ॥

न वेदयज्ञाध्ययनैर्न दानैः

न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रैः ।

एवंरूपः शक्य अहं नृलोके

द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर ॥ ११-४८ ॥

मा ते व्यथा मा च विमूढभावः

दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ्ममेदम् ।

व्यपेतभीः प्रीतमनाः पुनस्त्वं

तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥ ११-४९ ॥

सञ्जय उवाच ।

इत्यर्जुनं वासुदेवस्तथोत्तवा

स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः ।

आश्वासयामास च भीतमेनं

भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा ॥ ११-५० ॥

अर्जुन उवाच ।

दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन ।

इदानीमस्मि संवृत्तः सचेताः प्रकृतिं गतः ॥ ११-५१ ॥

श्रीभगवानुवाच ।

सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम ।
देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकाङ्क्षणः ॥ ११-५२ ॥
नाहं वेदैर्न तपसा न दानेन न चेज्यया ।
शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्टवानसि मां यथा ॥ ११-५३ ॥
भक्त्या त्वनन्यया शक्यः अहमेवंविधोऽर्जुन ।
ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परन्तप ॥ ११-५४ ॥
मत्कर्मकृन्मत्परमः मद्भक्तः सङ्गवर्जितः ।
निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव ॥ ११-५५ ॥

ॐ तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे
विश्वरूपदर्शनयोगो नाम एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

atha ekādaśo'dhyāyaḥ | viśvarūpadarśanayogaḥ

arjuna uvāca |

madanugrahāya paramaṁ
yattvayoktaṁ vacastena
bhavāpyayau hi bhūtānām
tvattaḥ kamalapatrākṣa
evametadyathāttha tvam
draṣṭumicchāmi te rūpam
manyase yadi tacchakyaṁ
yogeśvara tato me tvam
śrībhagavānuvāca |

paśya me pārtha rūpāṇi
nānāvidhāni divyāni
paśyādityānvasūnrudrān
bahūnyadrṣṭapūrvāṇi
ihaikasthaṁ jagatkṛtsnam
mama dehe guḍākeśa
na tu mām śakyase draṣṭum
divyaṁ dadāmi te cakṣuḥ
sañjaya uvāca |

evamuktvā tato rājan
darśayāmāsa pārthāya
anekavaktranayanam
anekadivyaḥbharāṇam
divyamālyāambaradharam
sarvāścaryamayam devam
divi sūryasahasrasya

guhyamadhyātmasañjñitam |
moho'yaṁ vigato mama || 11-1||
śrutau vistaraśo mayā |
māhātmyamapi cāvyayam || 11-2||
ātmānaṁ parameśvara |
aiśvaram puruṣottama || 11-3||
mayā draṣṭumiti prabho |
darśayātmānamavyayam || 11-4||

śataśo'tha sahasraśaḥ |
nānāvarṇākṛtīni ca || 11-5||
aśvinau marutastathā |
paśyāścaryāṇi bhārata || 11-6||
paśyādya sacarācaram |
yaccānyad draṣṭumicchasi || 11-7||
anenaiva svacakṣuṣā |
paśya me yogamaiśvaram || 11-8||

mahāyogeśvaro hariḥ |
paramaṁ rūpamaiśvaram || 11-9||
anekādbhutadarśanam |
divyānekodyatāyudham || 11-10||
divyagandhānulepanam |
anantaṁ viśvatomukham || 11-11||
bhavedyugapadutthitā |

dr̥ṣṭvādbhutaṃ rūpamugraṃ tavedaṃ

lokatrayaṃ pravyathitaṃ mahātman || 11-20||

amī hi tvāṃ surasaṅghā viśanti

kecidbhītāḥ prāñjalayo gṛṇanti |

svastīyuktvā mahar̥ṣisiddhasaṅghāḥ

stuvanti tvāṃ stutibhiḥ puṣkalābhiḥ || 11-21||

rudrādityā vasavo ye ca sādhyāḥ

viśve'śvinau marutaścoṣmapāśca |

gandharvayakṣāsurasiddhasaṅghāḥ

vīkṣante tvāṃ vismitāścaiva sarve || 11-22||

rūpaṃ mahatte bahuvaktranetraṃ

mahābāho bahubāhūrupādam |

bahūdaraṃ bahudam̥ṣṭrākarālam

dr̥ṣṭvā lokāḥ pravyathitāstathāham || 11-23||

nabhaḥspr̥śaṃ dīptamanekavarṇaṃ

vyāttānanaṃ dīptaviśālanetraṃ |

dr̥ṣṭvā hi tvāṃ pravyathitāntarātmā

dhṛtiṃ na vindāmi śamaṃ ca viṣṇo || 11-24||

dam̥ṣṭrākarālāni ca te mukhāni

dr̥ṣṭvaiva kālānalasannibhāni |

diśo na jāne na labhe ca śarma

prasīda deveśa jagannivāsa || 11-25||

amī ca tvāṃ dhṛtarāṣṭrasya putrāḥ

sarve sahaivāvanipālasaṅghaiḥ |

bhīṣmo droṇaḥ sūtaputrastathāsau

sahāsmadīyairapi yodhamukhyaiḥ || 11-26||

vaktrāni te tvaramāṇā viśanti

dam̥ṣṭrākarālāni bhayānakāni |

kecidvilagnā daśanāntareṣu

sandr̥śyante cūrṇitairuttamāṅgaiḥ || 11-27||

yathā nadīnām bahavo'mbuvegāḥ

samudramevābhimukhā dravanti |

tathā tavāmī naralokavīrāḥ

viśanti vaktrāṇyabhivijvalanti || 11-28||

yathā pradīptaṁ jvalanaṁ pataṅgāḥ

viśanti nāśāya samṛddhavegāḥ |

tathaiva nāśāya viśanti lokāḥ

tavāpi vaktrāṇi samṛddhavegāḥ || 11-29||

lelihyase grasamānaḥ samantāt

lokānsamagrānvadanairjvaladbhiḥ |

tejobhirāpūrya jagatsamagram

bhāsastavogrāḥ pratapanti viṣṇo || 11-30||

ākhyāhi me ko bhavānugrarūpaḥ

namo'stu te devavara prasīda |

vijñātumicchāmi bhavantamādyam

na hi prajānāmi tava pravṛttim || 11-31||

śrībhagavānuvāca |

kālo'smi lokakṣayakṛtpravṛddhaḥ

lokānsamāhartumiha pravṛttaḥ |

ṛte'pi tvām na bhaviṣyanti sarve

ye'vasthitāḥ pratyanīkeṣu yodhāḥ || 11-32||

tasmāttvamuttiṣṭha yaśo labhasva

jītvā śatrūn bhukṣva rājyam samṛddham |

mayaivaite nihatāḥ pūrvameva

nimittamātram bhava savyasācin || 11-33||

dronam ca bhīṣmam ca jayadratham ca

karṇam tathānyānapi yodhavīrān |
mayā hatānstvam jahī mā vyathīṣṭhāḥ
yudhyasva jetāsi raṇe sapatnān || 11-34||
sañjaya uvāca |
etacchrutvā vacanam keśavasya
kṛtāñjalirvepamānaḥ kirīṭī |
namaskṛtvā bhūya evāha kṛṣṇam
sagadgadam bhītabhītaḥ praṇamya || 11-35||
arjuna uvāca |
sthāne hr̥ṣīkeśa tava prakīrtyā
jagatprahr̥ṣyatyanurajyate ca |
rakṣāmsi bhītāni diśo dravanti
sarve namasyanti ca siddhasaṅghāḥ || 11-36||
kasmācca te na nameranmahātman
garīyase brahmaṇo'pyādikartre |
ananta deveśa jagannivāsa
tvamakṣaram sadasattatparam yat || 11-37||
tvamādidevaḥ puruṣaḥ purāṇaḥ
tvamasya viśvasya param nidhānam |
vettāsi vedyaṁ ca param ca dhāma
tvayā tataṁ viśvamanantarūpa || 11-38||
vāyuryamo'gnirvaruṇaḥ śaśāṅkaḥ
prajāpatistvam prapitāmahaśca |
namo namaste'stu sahasrakṛtvaḥ
punaśca bhūyo'pi namo namaste || 11-39||
namaḥ purastādatha pṛṣṭhataste
namo'stu te sarvata eva sarva |
anantavīryāmitavikramastvam

sarvaṁ samāpnoṣi tato'si sarvaḥ || 11-40||
sakheti matvā prasabhaṁ yaduktaṁ

he kṛṣṇa he yādava he sakheti |
ajānatā mahimānaṁ tavedaṁ
mayā pramādātpraṇayena vāpi || 11-41||

yaccāvahāsārthamasatkṛto'si
vihāraśayyāsanabhojaneṣu |
eko'thavāpyacyuta tatsamakṣaṁ
tatkṣāmaye tvāmahamaprameyam || 11-42||

pitāsi lokasya carācarasya
tvamasya pūjyaśca gururgarīyān |
na tvatsamo'styabhyadhikaḥ kuto'nyaḥ
lokatraye'pyapratimaprabhāva || 11-43||

tasmātpraṇamya praṇidhāya kāyaṁ
prasādaye tvāmahamīśamīḍyam |
piteva putrasya sakheva sakhyuḥ
priyaḥ priyāyārhasi deva soḍhum || 11-44||

adrṣṭapūrvam hṛṣito'smi drṣṭvā
bhayena ca pravyathitaṁ mano me |
tadeva me darśaya deva rūpaṁ
prasīda deveśa jagannivāsa || 11-45||

kirīṭinaṁ gadinam cakrahastaṁ
icchāmi tvām draṣṭumahaṁ tathaiva |
tenaiva rūpeṇa caturbhujena
sahasrabāho bhava viśvamūrte || 11-46||

śrībhagavānuvāca |
mayā prasannena tavārjunedaṁ
rūpaṁ param darśitamātmayogāt |

tejomayaṃ viśvamanantamādyam

yanme tvadanyena na dr̥ṣṭapūrvam || 11-47||

na vedayajñādhyayanairna dānaiḥ

na ca kriyābhirna tapobhirugraiḥ |

evamrūpaḥ śakya aham nṛloke

draṣṭum tvadanyena kurupravīra || 11-48||

mā te vyathā mā ca vimūḍhabhāvaḥ

dr̥ṣṭvā rūpaṃ ghoramīdr̥ṇmamedam |

vyapetabhīḥ prītamanāḥ punastvam

tadeva me rūpamidam prapaśya || 11-49||

sañjaya uvāca |

ityarjunaṃ vāsudevastathoktvā

svakaṃ rūpaṃ darśayāmāsa bhūyaḥ |

āśvāsayāmāsa ca bhītamenaṃ

bhūtvā punaḥ saumyavapurmahātmā || 11-50||

arjuna uvāca |

dr̥ṣṭvedam mānuṣam rūpaṃ

tava saumyam janārdana |

idānīmasmi saṃvṛttaḥ

sacetāḥ prakṛtiṃ gataḥ || 11-51||

śrībhagavānuvāca |

sudurdarśamidaṃ rūpaṃ

dr̥ṣṭavānasi yanmama |

devā apyasya rūpasya

nityam darśanakāṅkṣiṇaḥ || 11-52||

nāham vedairna tapasā

na dānena na cejyayā |

śakya evamvidho draṣṭum

dr̥ṣṭavānasi mām yathā || 11-53||

bhaktyā tvananyayā śakyaḥ

ahamevamvidho'rjuna |

jñātum draṣṭum ca tattvena

praveṣṭum ca parantapa || 11-54||

matkarmakṛṇmatparamaḥ

madbhaktaḥ saṅgavarjitaḥ |

nirvairaḥ sarvabhūteṣu

yaḥ sa māmēti pāṇḍava || 11-55||

om tatsaditi śrīmadbhagavadgītāsūpaniṣatsu brahmavidyāyām
yogaśāstre śrīkṛṣṇārjunasaṁvāde viśvarūpadarśanayogo nāma
ekādaśo'dhyāyaḥ || 11||

అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః । విశ్వరూపదర్శనయోగః

అర్జున ఉవాచ ।

మదనుగ్రహోయ పరమం

గుహ్యమధ్యాత్మసంజ్ఞితమ్ ।

యత్త్వయోక్తం వచస్తేన

మోహోఽయం విగతో మమ ॥ ౧౧-౧॥

భవాప్యయౌ హి భూతానాం

శ్రుతౌ విస్తరశో మయా ।

త్వత్తః కమలపత్రాక్ష

మాహాత్మ్యమపి చావ్యయమ్ ॥ ౧౧-౨॥

ఏవమేతద్యథాత్థ త్వమ్

ఆత్మానం పరమేశ్వర ।

ద్రష్టుమిచ్ఛామి తే రూపమ్

ఐశ్వరం పురుషోత్తమ ॥ ౧౧-౩॥

మన్యసే యది తచ్ఛక్యం

మయా ద్రష్టుమితి ప్రభో ।

యోగేశ్వర తతో మే త్వం

దర్శయాత్మానమవ్యయమ్ ॥ ౧౧-౪॥

శ్రీభగవానువాచ ।

పశ్య మే పార్థ రూపాణి

శతశోఽథ సహస్రశః ।

నానావిధాని దివ్యాని

నానావర్ణాకృతీని చ ॥ ౧౧-౫॥

పశ్యాదిత్యాన్వసూన్రుద్రాన్

అశ్వినౌ మరుతస్తథా ।

బహూన్యదృష్టపూర్వాణి

పశ్యాశ్చర్యాణి భారత ॥ ౧౧-౬॥

ఇహైకస్థం జగత్కృత్స్నం

పశ్యాద్య సచరాచరమ్ ।

మమ దేహే గుడాకేశ

యచ్ఛాన్యద్ ద్రష్టుమిచ్ఛసి ॥ ౧౧-౭॥

న తు మాం శక్యసే ద్రష్టుమ్

అనేనైవ స్వచక్షుషా ।

దివ్యం దదామి తే చక్షుః

పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్ ॥ ౧౧-౮॥

సజ్జాయ ఉవాచ ।

ఏవముక్త్వా తతో రాజన్

మహాయోగేశ్వరో హరిః ।

దర్శయామాస పార్థాయ

పరమం రూపమైశ్వరమ్ || ౧౧-౯ ||

అనేకవక్త్రనయనమ్

అనేకాద్భుతదర్శనమ్ |

అనేకదివ్యాభరణం

దివ్యానేకోద్యతాయుధమ్ || ౧౧-౧౦ ||

దివ్యమాల్యామ్బరధరం

దివ్యగంధానులేపనమ్ |

సర్వాశ్చర్యమయం దేవమ్

అనంతం విశ్వతోముఖమ్ || ౧౧-౧౧ ||

దివి సూర్యసహస్రస్య

భవేద్యుగపదుత్థితా |

యది భాః సదృశీ సా స్యాద్

భాసస్త్వస్య మహాత్మనః || ౧౧-౧౨ ||

తత్రైకస్థం జగత్కృత్స్నం

ప్రవిభక్తమనేకధా |

అపశ్యద్దేవదేవస్య

శరీరే పాణ్డవస్తదా || ౧౧-౧౩ ||

తతః స విస్మయావిష్టః

హృష్టరోమా ధనజ్ఞాయః |

ప్రణమ్య శిరసా దేవం

కృతాజ్ఞలిరభాషత || ౧౧-౧౪ ||

అర్జున ఉవాచ |

పశ్యామి దేవాంస్తవ దేవ దేహీ

సర్వాంస్తథా భూతవిశేషసజ్ఞాన్ |

బ్రహ్మాణమీశం కమలాసనస్థం

ఋషీంశ్చ సర్వానురగాంశ్చ దివ్యాన్ || ౧౧-౧౫ ||

అనేకబాహూదరవక్త్రనేత్రం

పశ్యామి త్వాం సర్వతోఽనంతరూపమ్ |

నాంతం న మధ్యం న పునస్తవాదిం

పశ్యామి విశ్వేశ్వర విశ్వరూప || ౧౧-౧౬ ||

కిరీటినం గదినం చక్రీణం చ

తేజోరాశిం సర్వతో దీప్తిమంతమ్ ।

పశ్యామి త్వాం దుర్నిరీక్ష్యం సమంతాత్

దీప్తానలార్కద్యుతిమప్రమేయమ్ ॥ ౧౧-౧౭ ॥

త్వమక్షరం పరమం వేదితవ్యం

త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్ ।

త్వమవ్యయః శాశ్వతధర్మగోప్తా

సనాతనస్త్వం పురుషో మతో మే ॥ ౧౧-౧౮ ॥

అనాదిమధ్యాంతమనంతవీర్యం

అనంతబాహుం శశిసూర్యనేత్రమ్ ।

పశ్యామి త్వాం దీప్తహుతాశవక్త్రం

స్వతేజసా విశ్వమిదం తపంతమ్ ॥ ౧౧-౧౯ ॥

ద్యావాప్రథివ్యోరిదమంతరం హి

వ్యాప్తం త్వయైకేన దిశశ్చ సర్వాః ।

దృష్ట్వాద్భుతం రూపముగ్రం తవేదం

లోకత్రయం ప్రవ్యథితం మహాత్మన్ ॥ ౧౧-౨౦ ॥

అమీ హి త్వాం సురసజ్ఞా విశంతి

కేచిద్భితాః ప్రాణ్ణలయో గృణంతి ।

స్వస్తీత్యుక్త్వా మహర్షిసిద్ధసజ్ఞాః

స్తువంతి త్వాం స్తుతిభిః పుష్కలాభిః ॥ ౧౧-౨౧ ॥

రుద్రాదిత్యా వసవో యే చ సాధ్యాః

విశ్వేఽశ్వినౌ మరుతశోఽష్టపాశ్చ ।

గన్ధర్వయక్షాసురసిద్ధసజ్ఞాః

వీక్షంతే త్వాం విస్మితాశ్చైవ సర్వే ॥ ౧౧-౨౨॥

రూపం మహత్తే బహువక్త్రనేత్రం

మహాబాహో బహుబాహూరుపాదమ్ ।

బహూదరం బహుదంష్ట్రాకరాలం

దృష్ట్వా లోకాః ప్రవ్యథితాస్తథాహమ్ ॥ ౧౧-౨౩॥

నభఃస్పృశం దీప్తమనేకవర్ణం

వ్యాత్తాననం దీప్తవిశాలనేత్రమ్ ।

దృష్ట్వా హి త్వాం ప్రవ్యథితాంతరాత్మా

ధృతిం న విన్దామి శమం చ విష్ణో ॥ ౧౧-౨౪॥

దంష్ట్రాకరాలాని చ తే ముఖాని

దృష్ట్వైవ కాలానలసన్నిభాని ।

దిశో న జానే న లభే చ శర్మ

ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ॥ ౧౧-౨౫॥

అమీ చ త్వాం ధృతరాష్ట్రస్య పుత్రాః

సర్వే సహైవావనిపాలసజ్ఞైః ।

భీష్మో ద్రోణః సూత్రపుత్రస్తథాశా

సహస్మదీయైరపి యోధముఖ్యైః ॥ ౧౧-౨౬॥

వక్త్రాణి తే త్వరమాణా విశన్తి

దంష్ట్రాకరాలాని భయానకాని ।

కేచిద్విలగ్నా దశనాన్తరేషు

సన్దృశ్యన్తే చూర్ణితైరుత్తమాజ్ఞైః ॥ ౧౧-౨౭ ॥

యథా నదీనాం బహవోఽముప్పవేగాః

సముద్రమేవాభిముఖా ద్రవన్తి ।

తథా తవామీ నరలోకవీరాః

విశన్తి వక్త్రాణ్యభివిజ్వలన్తి ॥ ౧౧-౨౮ ॥

యథా ప్రదీప్తం జ్వలనం పతజ్ఞాః

విశన్తి నాశాయ సమృద్ధవేగాః ।

తద్భేవ నాశాయ విశన్తి లోకాః

తవాపి వక్త్రాణి సమృద్ధవేగాః ॥ ౧౧-౨౯ ॥

లేలిహ్యసే గ్రసమానః సమన్తాత్

లోకాన్సమగ్రాన్వదనైర్జ్వలద్భిః ।

తేజోభిరాపూర్య జగత్సమగ్రం

భాసన్తవోగ్రాః ప్రతపన్తి విష్ణో ॥ ౧౧-౩౦ ॥

ఆఖ్యాహి మే కో భవానుగ్రరూపః

నమోఽస్తు తే దేవవర ప్రసీద ।

విజ్ఞాతుమిచ్ఛామి భవన్తమాద్యం

న హి ప్రజానామి తవ ప్రవృత్తిమ్ ॥ ౧౧-౩౧ ॥

శ్రీభగవానువాచ ।

కాలోఽస్మి లోకక్షయకృత్ప్రవృద్ధః

లోకాన్సమాహర్తుమిహ ప్రవృత్తః ।

ఋతేఽపి త్వాం న భవిష్యన్తి సర్వే

యేవస్థితాః ప్రత్యనీకేషు యోధాః ॥ ౧౧-౩౨ ॥

తస్మాత్త్వముత్తిష్ఠ యశో లభస్వ

జిత్వా శత్రూన్ భుజ్స్వ రాజ్యం సమృద్ధమ్ ।

మయైవైతే నిహతాః పూర్వమేవ

నిమిత్తమాత్రం భవ సవ్యసాచిన్ ॥ ౧౧-౩౩ ॥

ద్రోణం చ భీష్మం చ జయద్రథం చ

కర్ణం తథాన్యానపి యోధవీరాన్ ।

మయా హతాంస్త్వం జహి మా వ్యధిష్ఠాః

యుధ్యస్వ జేతాసి రణే సపత్నాన్ ॥ ౧౧-౩౪ ॥

సజ్జాయ ఉవాచ ।

ఏతచ్ఛ్రుత్వా వచనం కేశవస్య

కృతాజ్ఞలిర్వేపమానః కిరీటీ ।

నమస్కృత్వా భూయ ఏవాహ కృష్ణం

సగద్గదం భేతభేతః ప్రణమ్య ॥ ౧౧-౩౫ ॥

అర్జున ఉవాచ ।

స్థానే హృషీకేశ తవ ప్రకీర్త్యా

జగత్ప్రహృష్యత్యనురజ్యతే చ ।

రక్షాంసి భేతాని దిశో ద్రవంతి

సర్వే నమస్యంతి చ సిద్ధసజ్ఞాః ॥ ౧౧-౩౬ ॥

కస్మాచ్ఛ తే న నమేరన్మహాత్మాన్

గరీయసే బ్రహ్మణో ఽప్యదికర్త్రే ।

అనన్త దేవేశ జగన్నివాస

త్వమక్షరం సదసత్తత్పరం యత్ || ౧౧-౩౭ ||

త్వమాదిదేవః పురుషః పురాణః

త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్ |

వేత్తాసి వేద్యం చ పరం చ ధామ

త్వయా తతం విశ్వమనన్తరూప || ౧౧-౩౮ ||

వాయుర్యమోఽగ్నిర్వరుణః శశాఙ్కః

ప్రజాపతిస్త్యం ప్రపితామహశ్చ |

నమో నమస్తేఽస్తు సహస్రకృత్వః

పునశ్చ భూయోఽపి నమో నమస్తే || ౧౧-౩౯ ||

నమః పురస్తాదథ పృష్ఠతస్తే

నమోఽస్తు తే సర్వత ఏవ సర్వ |

అనన్తవీర్యామితవిక్రమస్త్యం

సర్వం సమాప్నోషి తతోఽసి సర్వః || ౧౧-౪౦ ||

సఖేతి మత్వా ప్రసభం యదుక్తం

హే కృష్ణ హే యాదవ హే సఖేతి |

అజానతా మహిమానం తవేదం

మయా ప్రమాదాత్ప్రణయేన వాపి || ౧౧-౪౧ ||

యచ్ఛావహోసార్థమసత్కృతోఽసి

విహోరశయ్యాసనభోజనేషు |

ఏకోఽథవాప్యచ్యుత తత్సమక్షం

తత్త్వమయే త్వామహమప్రమేయమ్ || ౧౧-౪౨ ||

పితాసి లోకస్య చరాచరస్య

త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుర్గరీయాన్ |

న త్వత్సమోఽస్యభ్యధికః కుతోఽన్యః

లోకత్రయేఽప్యప్రతిమప్రభావ || ౧౧-౪౩ ||

తస్మాత్ప్రణమ్య ప్రణిధాయ కాయం

ప్రసాదయే త్వామహమీశమీడ్యమ్ |

పితేవ పుత్రస్య సఖేవ సఖ్యః

ప్రియః ప్రియాయార్హసి దేవ సోఢుమ్ || ౧౧-౪౪ ||

అదృష్టపూర్వం హృషితోఽస్మి దృష్ట్యా

భయేన చ ప్రవ్యధితం మనో మే |

తదేవ మే దర్శయ దేవ రూపం

ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస || ౧౧-౪౫ ||

కిరీటినం గదినం చక్రహస్తం

ఇచ్ఛామి త్వాం ద్రష్టుమహం తథైవ |

తేనైవ రూపేణ చతుర్భుజేన

సహస్రబాహో భవ విశ్వమూర్తే || ౧౧-౪౬ ||

శ్రీభగవానువాచ |

మయా ప్రసన్నేన తవార్జునేదం

రూపం పరం దర్శితమాత్మయోగాత్ |

తేజోమయం విశ్వమనంతమాద్యం

యన్నే త్వదన్యేన న దృష్టపూర్వమ్ || ౧౧-౪౭ ||

న వేదయజ్ఞాధ్యయనైర్న దానైః

న చ క్రియాభిర్న తపోభిరుగ్రైః |

ఏవంరూపః శక్య అహం నృలోకే

ద్రష్టుం త్వదన్యేన కురుప్రవీర || ౧౧-౪౮ ||

మా తే వ్యథా మా చ విమూఢభావః

దృష్ట్వా రూపం ఘోరమీదృఙ్మమేదమ్ |

వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః పునస్తస్వం

తదేవ మే రూపమిదం ప్రపశ్య || ౧౧-౪౯ ||

సజ్జాయ ఉవాచ |

ఇత్యర్జునం వాసుదేవస్తథోక్త్వా

స్వకం రూపం దర్శయామాస భూయః |

ఆశ్వాసయామాస చ భీతమేనం

భూత్వా పునః సౌమ్యవపుర్మహాత్మా || ౧౧-౫౦ ||

అర్జున ఉవాచ |

దృష్ట్వేదం మానుషం రూపం

తవ సౌమ్యం జనార్దన |

ఇదానీమస్మి సంవృత్తః

సచేతాః ప్రకృతిం గతః || ౧౧-౫౧ ||

శ్రీభగవానువాచ |

సుదుర్దర్శమిదం రూపం

దృష్టవానసి యన్మమ |

దేవా అప్యస్య రూపస్య

నిత్యం దర్శనకాఙ్క్షిణః || ౧౧-౫౨ ||

నాహం వేదైర్న తపసా

న దానేన న చేజ్యయా |

శక్య ఏవంవిధో ద్రష్టుం

దృష్టవానసి మాం యథా ॥ ౧౧-౫౩॥

భక్త్యా త్వనన్యయా శక్యః

అహమేవంవిధోఽర్జున ।

జ్ఞాతుం ద్రష్టుం చ తత్త్వేన

ప్రవేష్టుం చ పరంతప ॥ ౧౧-౫౪॥

మత్కర్మకృన్మత్పరమః

మద్భక్తః సజ్గవర్జితః ।

నిర్వైరః సర్వభూతేషు

యః స మామేతి పాణ్డవ ॥ ౧౧-౫౫॥

ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసూపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే

శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే విశ్వరూపదర్శనయోగో నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౧॥

அத ஏகாதஸோத்யாயஃ । விஸ்வரூபதர்ஸநயோகஃ

அர்ஜுந உவாச ।

மதநுக்ரஹாய பரம குஹ்யமத்யாத்மஸஜ்ஞிதம் ।
யத்த்வயோக்த் வசஸ்தேந மோஹோய விகதோ மம ॥ கக-க॥
பவாப்யயௌ ஹி பூதாநா ஸ்ருதௌ விஸ்தரஸோ மயா ।
த்வத்தஃ கமலபத்ராக்ஷ மாஹாத்மயமபி சாவ்யயம் ॥ கக-உ॥
ஏவமேதத்யதாத்த த்வம் ஆத்மாந் பரமேஸ்வர ।
த்ரஷ்டுமிச்சாமி தே ரூபம் ஐஸ்வர் புருஷோத்தம ॥ கக-ங॥
மந்யஸே யதி தச்சக்ய மயா த்ரஷ்டுமிதி ப்ரபோ ।
யோகேஸ்வர ததோ மே த்வ தர்ஸயாத்மாநமவ்யயம் ॥ கக-ச॥

ஸ்ரீபகவாநுவாச ।

பஸ்ய மே பார்த ரூபாணி ஸதஸோத ஸஹஸ்ரஸஃ ।
நாநாவிதாநி திவ்யாநி நாநாவர்ணாகதீநி ச ॥ கக-ரு॥
பஸ்யாதித்யாந்வஸூந்ருத்ராந் அஸ்விநௌ மருதஸ்ததா ।
பஹூந்யதஷ்டபூர்வாணி பஸ்யாஸ்சர்யாணி பாரத ॥ கக-சூ॥
இஹைகஸ்த ஜகத்கத்ஸ்ந் பஸ்யாத்ய ஸசராசரம் ।
மம தேஹே குடாகேஸ யச்சாந்யத் த்ரஷ்டுமிச்சஸி ॥ கக-எ॥
ந து மா ஸக்யஸே த்ரஷ்டும் அநேநைவ ஸ்வசக்ஷுஷா ।
திவ்ய ததாமி தே சக்ஷுஃ பஸ்ய மே யோகமைஸ்வரம் ॥ கக-அ॥

ஸஞ்ஜய உவாச ।

ஏவமுக்த்வா ததோ ராஜந் மஹாயோகேஸ்வரோ ஹரிஃ ।
தர்ஸயாமாஸ பார்தாய பரம ரூபமைஸ்வரம் ॥ கக-கூ॥
அநேகவக்த்ரநயநம் அநேகாத்ததர்ஸநம் ।
அநேகதிவ்யாபரண திவ்யாநேகோத்யதாயுதம் ॥ கக-க௦॥
திவ்யமால்யாம்பரதர் திவ்யகந்தாநுலேபநம் ।
ஸர்வாஸ்சர்யமய தேவம் அநந்த விஸ்வதோமுகம் ॥ கக-கக॥
திவி ஸூர்யஸஹஸ்ரஸ்ய பவேத்யுகபதுத்திதா ।
யதி பாஃ ஸதஸீ ஸா ஸ்யாத் பாஸஸ்தஸ்ய மஹாத்மநஃ ॥ கக-கஉ॥
தத்ரைகஸ்த ஜகத்கத்ஸ்ந் ப்ரவிபக்தமநேகதா ।
அபஸ்யத்தேவதேவஸ்ய ஸரீரே பாண்டவஸ்ததா ॥ கக-கங॥
ததஃ ஸ விஸ்மயாவிஷ்டஃ ஹஷ்டரோமா தநஞ்ஜயஃ ।
ப்ரணம்ய ஸிரஸா தேவ கதாஞ்ஜலிரபாஷத ॥ கக-கச॥

அர்ஜுந உவாச |

பஸ்யாமி தேவாஸ்தவ தேவ தேஹே
ஸர்வாஸ்ததா பூதவிஸேஷஸங்காந் |
ப்ரஹ்மாணமீஸ கமலாஸநஸ்த்
ஷீஸ்ச ஸர்வாநுரகாஸ்ச திவ்யாந் || கக-கரு||
அநேகபாஹூதரவக்த்ரநேத்ர
பஸ்யாமி த்வா ஸர்வதோஸநந்தரூபம் |
நாந்த் ந மத்ய் ந புநஸ்தவாத்
பஸ்யாமி விஸ்வேஸ்வர விஸ்வரூப || கக-ககூ||
கிரீடிந் கதிந் சக்ரிண ச
தேஜோராஸி ஸர்வதோ தீப்திமந்தம் |
பஸ்யாமி த்வா துர்நிரீக்ஷய ஸமந்தாத்
தீப்தாநலார்கத்யுதிமப்ரமேயம் || கக-கௌ||
த்வமக்ஷர பரம வேதிதவ்ய
த்வமஸ்ய விஸ்வஸ்ய பர் நிதாநம் |
த்வமவ்யய: ஸாஸ்வததர்மகோப்தா
ஸநாதநஸ்த்வ புருஷோ மதோ மே || கக-கஅ||
அநாதிமத்யாந்தமநந்தவீர்ய
அநந்தபாஹு ஸஸிஸூர்யநேத்ரம் |
பஸ்யாமி த்வா தீப்தஹூதாஸவக்த்ர
ஸ்வதேஜஸா விஸ்வமித தபந்தம் || கக-ககூ||
த்யாவாபதிவ்யோரிதமந்தர் ஹி
வ்யாப்த் த்வயைகேந திஸஸ்ச ஸர்வா: |
தஷ்ட்வாத்புத் ரூபமுகர் தவேத்
லோகத்ரய ப்ரவ்யதித் மஹாத்மந் || கக-உ௦||
அமீ ஹி த்வா ஸூரஸங்கா விஸந்தி
கேசித்பீதா: ப்ராஞ்ஜலயோ கணந்தி |
ஸ்வஸ்தீத்யுக்த்வா மஹர்ஷிஸித்தஸங்கா:
ஸ்துவந்தி த்வா ஸ்துதிபி: புஷ்கலாபி: || கக-உ௧||
ருத்ராதித்யா வஸவோ யே ச ஸாத்யா:
விஸ்வேஸ்விநௌ மருதஸ்சோஷ்மபாஸ்ச |
கந்தர்வயக்ஷாஸூரஸித்தஸங்கா:
வீக்ஷந்தே த்வா விஸ்மிதாஸ்சைவ ஸர்வே || கக-உ௨||
ரூப மஹத்தே பஹுவக்த்ரநேத்ர
மஹாபாஹோ பஹுபாஹூருபாதம் |
பஹூதர் பஹுத்ஷ்ட்ராகரால

தஷ்ட்வா லோகாஃ ப்ரவ்யதிதாஸ்ததாஹம் || கக-௨௩||
 நபஃஸ்பஸு தீப்தமநேகவர்ணஃ
 வ்யாத்தாநந் தீப்தவிஸாலநேத்ரம் |
 தஷ்ட்வா ஹி த்வா ப்ரவ்யதிதாந்தராத்மா
 ததி ந விந்தாமி ஸம ச விஷ்ணோ || கக-௨௪||
 தஷ்ட்ராகராலாநி ச தே முகாநி
 தஷ்ட்வைவ காலாநலஸந்நிபாநி |
 திஸோ ந ஜானே ந லபே ச ஸர்ம
 ப்ரஸீத தேவேஸ ஜகந்நிவாஸ || கக-௨௫||
 அமீ ச த்வா ததராஷ்ட்ரஸ்ய புத்ராஃ
 ஸர்வே ஸஹவாவநிபாலஸங்கைஃ |
 பீஷ்மோ த்ரோணஃ ஸூதபுத்ரஸ்ததாஸௌ
 ஸஹாஸ்மதீயைரபி யோதமுக்யைஃ || கக-௨௬||
 வக்த்ராணி தே த்வரமாணா விஸந்தி
 தஷ்ட்ராகராலாநி பயாநகாநி |
 கேசித்விலக்நா தஸநாந்தரேஷு
 ஸந்தஸ்யந்தே சூர்ணிதைருத்தமாங்கைஃ || கக-௨௭||
 யதா நதீநா பஹவோ஽ம்புவேகாஃ
 ஸமுத்ரமேவாபிமுகா த்ரவந்தி |
 ததா தவாமீ நரலோகவீராஃ
 விஸந்தி வக்த்ராண்யபிவிஜ்வலந்தி || கக-௨௮||
 யதா ப்ரதீப்த ஜ்வலந் பதங்காஃ
 விஸந்தி நாஸாய ஸமத்தவேகாஃ |
 ததைவ நாஸாய விஸந்தி லோகாஃ
 தவாபி வக்த்ராணி ஸமத்தவேகாஃ || கக-௨௯||
 லேலிஹ்யஸே க்ரஸமாநஃ ஸமந்தாத்
 லோகாந்ஸமக்ராந்வதைநர்ஜ்வலத்பிஃ |
 தேஜோபிராபூர்ய ஜகத்ஸமக்ரஃ
 பாஸஸ்தவோக்ராஃ ப்ரதபந்தி விஷ்ணோ || கக-௩௦||
 ஆக்யாஹி மே கோ பவாநுக்ரஹபஃ
 நமோ஽ஸ்து தே தேவவர ப்ரஸீத |
 விஜ்ஞாதுமிச்சாமி பவந்தமாத்யஃ
 ந ஹி ப்ரஜாநாமி தவ ப்ரவத்திம் || கக-௩௧||

ஸ்ரீபகவாநுவாச |

காலோ஽ஸ்மி லோகக்ஷயகத்ப்ரவத்தஃ
 லோகாந்ஸமாஹர்துமிஹ ப்ரவத்தஃ |

தேஶபி த்வா° ந பவிஷ்யந்தி ஸர்வே
யேஶ்வஸ்திதாஃ ப்ரத்யநீகேஷு யோதாஃ || கக-௩௨||
தஸ்மாத்த்வமுத்திஷ்ட யஸோ லபஸ்வ
ஜித்வா ஶத்ரூந் புங்க்ஷ்வ ராஜ்ய° ஸமத்தம் |
மயைவைதே நிஹதாஃ பூர்வமேவ
நிமித்தமாத்ர° பவ ஸவ்யஸாசிந் || கக-௩௩||
த்ரோண° ச பீஷ்டம° ச ஜயத்ரத° ச
கர்ண° ததாந்யாநபி யோதவீராந் |
மயா ஹதா°ஸ்த்வ° ஜஹி மா வ்யதிஷ்டாஃ
யுத்யஸ்வ ஜேதாஸி ரணே ஸபத்நாந் || கக-௩௪||

ஸஞ்ஜய உவாச |

ஏதச்ச்ருத்வா வசந் கேஸவஸ்ய
கதாஞ்ஜலிர்வேபமாநஃ கிரீட |
நமஸ்கத்வா பூய ஏவாஹ கஷ்ண°
ஸகத்கத° பீதபீதஃ ப்ரணம்ய || கக-௩௫||

அர்ஜுந உவாச |

ஸ்தானே ஹஷீகேஸ தவ ப்ரகீர்த்யா
ஜகத்ப்ரஹஷ்யத்யநுரஜ்யதே ச |
ரக்ஷா°ஸி பீதாநி திஸோ த்ரவந்தி
ஸர்வே நமஸ்யந்தி ச ஸித்தஸங்காஃ || கக-௩௬||
கஸ்மாச்ச தே ந நமேரந்மஹாத்மந்
கரீயஸே ப்ரஹ்மணோஶ்யாதிசுர்த்ரே |
அநந்த தேவேஸ ஜகந்நிவாஸ
த்வமக்ஷர° ஸதஸத்தத்பர் யத் || கக-௩௭||
த்வமாதிதேவஃ புருஷஃ புராணஃ
த்வமஸ்ய விஸ்வஸ்ய பர் நிதாநம் |
வேத்தாஸி வேத்ய° ச பர் ச தாம
த்வயா தத° விஸ்வமநந்த்ரூப || கக-௩௮||
வாயுர்யமோஶ்க்நிர்வருணஃ ஶஸாங்கஃ
ப்ரஜாபதிஸ்த்வ° ப்ரபிதாமஹஸ்ச |
நமோ நமஸ்தேஶஸ்து ஸஹஸ்ரகத்வஃ
புநஸ்ச பூயோஶபி நமோ நமஸ்தே || கக-௩௯||
நமஃ புரஸ்தாதத பஷ்டதஸ்தே
நமோஶஸ்து தே ஸர்வத ஏவ ஸர்வ |

அநந்தவீர்யாமிதவிக்ரமஸ்த்வ°
 ஸர்வ° ஸமாப்நோஷி ததோஸி ஸர்வஃ || கக-ச0||
 ஸகேதி மத்வா ப்ரஸப° யதுக்த°
 ஹே கஷ்ண ஹே யாதவ ஹே ஸகேதி |
 அஜாநதா மஹிமாந° தவேத°
 மயா ப்ரமாதாத்ப்ரணயேந வாபி || கக-சக||
 யச்சாவஹாஸார்தமஸத்கதோஸி
 விஹாரஸய்யாஸநபோஜநேஷு |
 ஏகோஸ்தவாப்யச்யுத தத்ஸமக்ஷ°
 தத்க்ஷாமயே த்வாமஹமப்ரமேயம் || கக-சஉ||
 பிதாஸி லோகஸ்ய சராசரஸ்ய
 த்வமஸ்ய பூஜ்யஸ்ச குருர்கரீயாந் |
 ந த்வத்ஸமோஸ்த்யப்யதிகஃ குதோஸந்யஃ°
 லோகத்ரயேஸ்யப்ரதிமப்ரபாவ || கக-சங||
 தஸ்மாத்த்ப்ரணம்ய ப்ரணிதாய காய°
 ப்ரஸாதயே த்வாமஹமீஸமீட்யம் |
 பிதேவ புத்ரஸ்ய ஸகேவ ஸக்யஃ°
 ப்ரியஃ° ப்ரியாயார்ஹஸி தேவ ஸோடும் || கக-சச||
 அதஷ்டபூர்வ° ஹஷிதோஸ்மி தஷ்ட்வா
 பயேந ச ப்ரவ்யதித° மநோ மே |
 ததேவ மே தர்ஸய தேவ ரூப°
 ப்ரஸீத தேவேஸ ஜகந்நிவாஸ || கக-சரு||
 கிரீடிந° கதிந° சக்ரஹஸ்த°
 இச்சாமி த்வா° த்ரஷ்டுமஹ° ததைவ |
 தேநைவ ரூபேண சதுர்புஜேந
 ஸஹஸ்ரபாஹோ பவ விஸ்வமூர்தே || கக-சகூ||

ஸ்ரீபகவாநுவாச |

மயா ப்ரஸந்நேந தவார்ஜுநேத°
 ரூப° பர் தர்ஸிதமாத்மயோகாத் |
 தேஜோமய° விஸ்வமநந்தமாத்ய°
 யந்மே த்வதந்யேந ந தஷ்டபூர்வம் || கக-சஎ||
 ந வேதயஜ்ஞாத்யயநைர்ந தாநைஃ°
 ந ச க்ரியாபிர்ந தபோபிருக்ரைஃ° |
 ஏவ°ரூபஃ° ஸக்ய அஹ° நலோகே
 த்ரஷ்டு° த்வதந்யேந குருப்ரவீர் || கக-சஅ||
 மா தே வ்யதா மா ச விமூடபாவஃ°

தஷ்ட்வா ரூபு கோரமீதங்மமேதம் |
வ்யபேதபீ: ப்ரீதமநா: புநஸ்த்வ
ததேவ மே ரூபமித ப்ரபஸ்ய || கக-சக||

ஸஞ்ஜய உவாச |

இத்யர்ஜுந வாஸுதேவஸ்ததோக்த்வா
ஸ்வக ரூப தர்ஸயாமாஸ பூய: |
ஆஸ்வாஸயாமாஸ ச பீதமேந்
பூத்வா புந: ஸௌம்யவபுர்மஹாத்மா || கக-ரு||

அர்ஜுந உவாச |

தஷ்டவேத் மாநுஷ ரூப தவ ஸௌம்ய ஜநார்தந |
இதாநீமஸ்மி ஸ்வத்த: ஸசேதா: ப்ரகதி கத: || கக-ருக||

ஸ்ரீபகவாநுவாச |

ஸுதுர்தர்ஸமித ரூப தஷ்டவாநஸி யந்மம |
தேவா அப்யஸ்ய ரூபஸ்ய நித்ய தர்ஸநகாங்க்ஷிண: || கக-ருஉ||
நாஹ வேதைர்ந தபஸா ந தானேந ந சேஜ்யயா |
ஸக்ய ஏவ்விதோ த்ரஷ்டு தஷ்டவாநஸி மா யதா || கக-ருங்||
பக்த்யா த்வநந்யயா ஸக்ய: அஹமேவ்விதோர்ஜுந |
ஜ்ஞாத் த்ரஷ்டு ச தத்தவேந ப்ரவேஷ்டு ச பரந்தப || கக-ருச||
மத்கர்மகந்மத்பரம: மத்பக்த: ஸங்கவர்ஜித: |
நிர்வைர: ஸர்வபூதேஷு ய: ஸ மாமேதி பாண்டவ || கக-ருரு||

ஔ தத்ஸதிதி ஸ்ரீமத்பகவத்கீதாஸுபநிஷத்ஸு ப்ரஹ்மவித்யாயா யோகஸாஸ்த்ரே
ஸ்ரீகஷ்ணார்ஜுநஸ்வாதே விஸ்வரூபதர்ஸநயோகோ நாம ஏகாதஸோத்யாய: || கக||